

1394

آنژیوپلاستی

آموزش بیماران

گردآورنده: مسین علی مرادی زاده دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری

استاد راهنما: دکتر سکینه غلامزاده

با همکاری

قطب علمی آموزش الکترونیکی پیشرفته در علوم پزشکی و اداره آموزش مداوم فارس

معاونت آموزشی

در این نوشتار به این سوالات شما پاسخ داده می شود:

1. آنژیوپلاستی چیست؟
2. آنژیوپلاستی چگونه انجام می شود؟
3. استنت چیست و انواع آن کدام است؟
4. استنت گذاری چگونه انجام می شود؟
5. آنژیوپلاستی چه خطراتی دارد؟
6. مراقبت های ویژه بعد از آنژیوپلاستی چیست؟

1. آنژیوپلاستی چیست؟

آنژیوپلاستی عروق کرونر یا مداخله ی زیرپوستی عروق کرونر روشی است که از آن برای باز کردن شریان های بسته قلب استفاده می شود. این روش با توجه به مقدار تنگی عروق قلبی با تشخیص پزشک هنگام آنژیوگرافی انجام می شود در آنژیوپلاستی یک بالون کوچک به صورت موقت در ناحیه بسته شریان جایگذاری می شود تا به عریض نمودن آن کمک کند آنژیوپلاستی اغلب با جایگذاری دائمی یک لوله توری سیمی به نام استنت همراه است تا به باز ماندن شریان کمک کند و شانس تنگ شدن مجدد را کاهش دهد.

2. آنژیوپلاستی چگونه انجام می شود ؟

آنژیوپلاستی در ادامه آنژیوگرافی انجام می شود بدین صورت که اگر پزشک تشخیص دهد که انسداد رگها به گونه ای است که با آنژیوپلاستی رفع می شود. یک بالون کوچک که در انتهای کاتتر نصب شده آنژیوگرافی باد می شود تا شریان مسدود شده را عریض کند. بالون باد شده قبل از خالی شدن و خارج شدن از بدن تا چند دقیقه در ناحیه انسداد باقی می ماند تا موجب متسع شدن شریان شود. پزشک ممکن است بالون را پیش از خارج نمودن چند بار باد و خالی کند تا هر بار شریان را بیشتر متسع کند. از آنجا که بالون به طور موقت مسیر جریان خون قسمتی از قلب را سد می کند، ممکن است حین استفاده از آن در قفسه سینه درد احساس شود. اگر تعداد انسداد ها زیاد باشد ممکن است این عمل در ناحیه هر انسداد تکرار شود.

👉 رایجترین احساس هنگام آنژیوپلاستی چیست؟

1. درد قفسه سینه
2. تنگی نفس
3. عرق سرد
4. حالت تهوع

3. استنت چیست و انواع آن کدامند؟

در بیشتر افرادی که آنژیوپلاستی انجام می دهند، در محل انسداد، استنت نیز گذاشته می شود. استنت معمولاً در شریانی که توسط بالون گشاد شده است قرار می گیرد. استنت دیواره شریان را از تنگ شدن مجدد پس از آنژیوپلاستی محافظت می کند. استنت شبیه یک فنر توری سیمی ریز است. دو نوع استنت داریم: دارویی و غیردارویی

استنت‌های دارویی باعث کاهش میزان بروز تنگی مجدد و کاهش نیاز به انجام مجدد آنژیوپلاستی ناشی از بروز تنگی مجدد یا جراحی در ماه‌های پس از آنژیوگرافی می شود. البته این فواید بیشتر در عروق باریک و تنگی‌های طویل رویت می گردد و توصیه می شود بیمار در مورد انتخاب نوع استنت (معمولی یا دارویی) نظر پزشک معالج خود را ملاک قرار دهد و از اصرار بی مورد به استفاده از استنت دارویی پرهیز کند.

4. استنت گذاری چگونه انجام می شود؟

آنچه طی استنت گذاری صورت می گیرد به شرح زیر است:

فنر فشرده، حول بالونی که به سر کاتتر متصل است قرار می گیرد و به سمت انسداد شریان هدایت می شود. در ناحیه انسداد، بالون باد شده و استنت فنری شکل متسع می شود و با دیواره شریان چفت می شود. استنت به طور دائم در شریان باقی می ماند تا آنرا باز نگه دارد و جریان خون قلب را بهبود بخشد. هنگامی که استنت در محل قرار گرفت کاتتر بالون خارج می شود و عکس‌های بیشتری برای اطلاع از برقراری جریان خون مناسب در شریان تازه باز شده گرفته می شود. در نهایت با خارج نمودن کاتتر راهنما، عمل به پایان می رسد. پس از استنت گذاری، احتمالاً لازم است به مدت طولانی دارو درمانی صورت گیرد تا احتمال تشکیل لخته در استنت کاهش یابد.

هدف از گذاشتن استنت چیست؟

1. جلوگیری از درد
2. جلوگیری از خونریزی
3. کنترل عفونت
4. کاهش خطر تنگ شدن مجدد عروق

5. آنژیوپلاستی چه خطراتی دارد؟

علاوه بر موارد ذکر شده در آنژیوگرافی آنژیوپلاستی خطرات زیر را می تواند داشته باشد:

- **تنگ شدن مجدد شریان¹:** استنت‌ها به منظور کاهش تنگی مجدد طراحی شده اند. استنت‌های فلز خالص اصل، احتمال تنگی مجدد را تا 20 درصد کاهش می دهد و استفاده از استنت‌های دارای پوشش دارویی این میزان را به کمتر از 10 درصد کاهش می دهد.
- **لخته های خونی:** لخته های خونی ممکن است حتی در هفته یا ماه های اول پس از آنژیوپلاستی در لا به لای استنت شکل بگیرند. این لخته ها ممکن است سبب بروز حمله قلبی شوند. به منظور کاهش شانس ایجاد لخته در استنت‌ها، مصرف آسپیرین، پلاویکس و داروهای دیگر، دقیقاً طبق دستور پزشک بسیار مهم است. در مورد مدت زمان مصرف این داروها یا قطع آنها در صورت انجام جراحی باز قلب با پزشکتان مشورت کنید.

¹ restenosis

👉 علت مصرف آسپرین و پلاویکس بعد از آنژیوپلاستی کدام است؟

1. کاهش خطر عفونت
2. پیشگیری از تشکیل لخته های خونی
3. کاهش خطر تنگ شدن مجدد عروق
4. پیشگیری از خونریزی

6. مراقبت‌های ویژه بعد از آنژیوپلاستی چیست؟

از آنجا که آنژیوپلاستی در حین انجام آنژیوگرافی انجام می شود بیشتر مراقبت‌ها شبیه هم هستند، ولی آنژیوپلاستی علاوه بر موارد یاد شده نیاز به مراقبت‌های خاصی دارد که در ادامه به این موارد پرداخته می شود:

- کشیدن شیت شریانی (کاتتر شریانی که جهت دسترسی به عروق استفاده می شود) این کار شش ساعت بعد از اتمام آنژیوپلاستی توسط پزشک عمومی در بخش انجام می شود درد خاصی ندارد و بعد از انجام آن جهت جلوگیری از خونریزی باید به مدت شش ساعت کیسه شن روی محل گذاشته شود.
- مهمترین نکته مصرف قرص پلاویکس بدون وقفه طبق دستور پزشک است. این دارو جهت پیشگیری از ایجاد لخته خون تجویز می شود. مقدار مصرف معمولاً به صورت یک قرص 75 میلی گرم در روز خوراکی است و مهمترین عوارض آن شامل هرگونه کبودی، هماتوم و خونریزی می باشد.
- روز بعد از عمل می توانید به حمام بروید، ولی محل عمل را ماساژ ندهید در ضمن از کیسه آب گرم استفاده نکنید.
- بیماری های دیگر مانند دیابت یا پرفشاری خون را کنترل کنید
- وزن را در محدوده ایده آل سلامت نگه دارید.
- به طور مرتب ورزش کنید.
- رعایت رژیم غذایی کم نمک و کم چربی، ترک سیگار، مصرف داروهای قلبی و ویزیت مستمر توسط پزشک توصیه می گردد در موارد زیر با پزشک یا بیمارستان تماس بگیرید:

- در صورت وجود خونریزی و تورم در محل ورود کاتتر
- در صورت احساس درد فزاینده و ناراحتی در محل ورود کاتتر
- وجود علائم عفونت مثل قرمزی، تورم، ترشح یا تب
- در صورت تغییر در درجه حرارت یا رنگ پا یا بازویی که مورد عمل قرار گرفته است
- وجود درد قفسه سینه یا تنگی نفس

👉 مهمترین نکته در مراقبتهای بعد از آنژیوپلاستی کدام است؟

1. مصرف منظم داروی پلاویکس
2. کاهش وزن
3. رعایت رژیم غذایی
4. ورزش روزانه

خلاصه

آنژیوپلاستی روشی است که برای برطرف نمودن تنگی عروق خونسازان به ماهیچه قلب در طی آنژیوگرافی انجام می شود. در این روش از باد کردن یک بالون و در بیشتر اوقات جایگذاری استنت استفاده می شود. استنت ها باعث باز نگه داشتن رگ و کاهش خطر تنگی مجدد می شوند. مهمترین عوارض آنژیوپلاستی تنگی مجدد و خطر تشکیل لخته های خونی است که با داروها و استنت گذاری احتمال آنها کاهش می یابد. مهمترین نکات بعد از انجام آنژیوپلاستی شامل مصرف منظم داروها، رعایت رژیم غذایی کم نمک کم چرب، ترک سیگار و ورزش منظم است.

منابع

1. http://www.rhc.ac.ir/fa/contents/Clinical/500-آنژیوگرافی_و_آنژیوپلاستی-.html
2. <http://galb.ir/archives/775>
3. <http://www.tebyan.net/newindex.aspx?pid=87401>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=S9AqBd4RExk>